

Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

УДК 336.71:005.334

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.17033734>

Інтеграція ESG-компонентів у банківську систему України

Кошман А.Х.

аспірант, кафедра банківської справи, Державний торговельно-економічний
університет, м. Київ, Україна

<https://orcid.org/0009-0001-5835-0412>

Прийнято: 21.08.2025 | Опубліковано: 31.08.2025

Анотація: У статті досліджується рівень інтеграції принципів екологічної, соціальної та управлінської відповідальності (ESG) у діяльність українських банків із проведенням порівняльного аналізу з практиками провідних європейських фінансових установ. Результати свідчать, що українські банки перебувають на початковому етапі ESG-трансформації: більшість із них обмежується загальними деклараціями без надання кількісних показників або повноцінного впровадження управління ESG-ризиками у кредитні процеси. Виявлено суттєві розбіжності у рівні впровадження ESG: лише нечисленні банки реалізують системні екологічні програми, частково застосовують ESG-скоринг та розвивають інструменти зеленого фінансування. У більшості банків відсутні спеціалізовані ESG-комітети, не використовуються цифрові платформи аналітики. На основі міжнародного досвіду сформульовано ключові рекомендації: стандартизувати ESG-звітність, запровадити обов'язкові незалежні ESG-аудити, розробити механізми зелених облігацій та вуглецевих кредитів, інтегрувати оцінку ESG-ризиків у банківський нагляд. Очікується, що

впровадження комплексної ESG-стратегії сприятиме зміцненню фінансової стабільності українських банків, підвищенню їх конкурентоспроможності та залученню інвестицій у сталий розвиток економіки України.

Мета дослідження. Метою дослідження є комплексна оцінка рівня інтеграції принципів ESG (Environmental, Social, and Governance) у діяльність українських банків та порівняння їхніх практик із досвідом провідних європейських фінансових установ. Робота спрямована на виявлення системних бар'єрів — зокрема фрагментарної звітності, недостатньої оцінки ESG-ризиків і нерозвиненості інструментів сталого фінансування — які перешкоджають гармонізації банківської сфери України з глобальними ESG-стандартами. Дослідження також передбачає аналіз ефективності реалізації ESG-компонентів окремими банками та формулювання практичних рекомендацій щодо покращення нефінансового розкриття, управління ESG-ризиками та впровадження інноваційних фінансових продуктів сталого розвитку.

Результати дослідження. Аналіз підтвердив, що українські банки перебувають на ранньому етапі впровадження ESG-принципів, що проявляється у фрагментарній нефінансовій звітності, відсутності єдиних стандартів та незначному використанні ESG-скорингу при оцінці кредитного ризику. Порівняльне дослідження виявило істотні відмінності: лише окремі банки демонструють прогрес у реалізації програм зеленого фінансування та елементів ESG-менеджменту, тоді як більшість обмежується декларативними заявами без кількісних даних. Також рідко зустрічаються спеціалізовані ESG-комітети, посади керівників з питань сталого розвитку (CSO) та незалежні ESG-аудити. На відміну від європейських банків, які активно емітують зелені облігації, впроваджують механізми вуглецевих кредитів і використовують ESG-скоринг у режимі реального часу, українському фінансовому сектору бракує таких інструментів. Отримані

результати підкреслюють необхідність запровадження обов'язкової звітності відповідно до GRI, TCFD, EU Taxonomy; розширення використання цифрових ESG-аналітичних платформ; та стимулювання інструментів фінансування, таких як кредити, пов'язані зі сталим розвитком, і вуглецеві кредити.

Висновки. Результати підтверджують, що всебічна інтеграція ESG-принципів є критично важливою для посилення фінансової стійкості, конкурентоспроможності та інвестиційної привабливості українських банків у довгостроковій перспективі. Водночас нинішній стан впровадження ESG залишається фрагментованим і потребує системних змін для подолання розриву з міжнародними стандартами. Серед ключових пріоритетів — запровадження уніфікованих вимог до ESG-звітності з обов'язковим розкриттям кількісних показників; створення ESG-комітетів та призначення CSO; інтеграція ESG-факторів у систему управління ризиками та кредитного аналізу з урахуванням кліматичних стрес-тестів. Не менш важливим є розвиток інноваційних фінансових інструментів, зокрема зелених облігацій, кредитів, пов'язаних зі сталим розвитком, та механізмів вуглецевих кредитів, а також впровадження цифрових платформ для ESG-аналітики з метою підвищення точності даних і прозорості. Узгодження практик українських банків із глобальними ESG-рамками дозволить не лише зміцнити їхню стійкість до екологічних і соціальних ризиків, а й відкрити доступ до нових джерел капіталу, підвищити довіру інвесторів і прискорити перехід до інноваційної сталорозвиненої економіки.

Ключові слова: ESG-звітність, сталий розвиток, банківська система, зелені облігації, ESG-скоринг, нефінансова звітність.

Integration of ESG components into the banking system of Ukraine

Ali Koshman

Graduate student, Department of Banking,
State University of Trade and Economics, Kyiv, Ukraine
<https://orcid.org/0009-0001-5835-0412>

Abstract: *The article examines the level of integration of environmental, social, and governance (ESG) principles into the operations of Ukrainian banks, providing a comparative assessment with the practices of leading European financial institutions. The findings reveal that Ukrainian banks are at an early stage of ESG transformation, with most institutions limiting their reporting to general statements without quantitative indicators or full integration of ESG risk management into credit processes. Significant disparities in ESG adoption were identified: only a few banks demonstrate systematic environmental programs, partial use of ESG scoring, and development of green financial instruments. Most banks lack specialized ESG committees and do not employ advanced digital analytics platforms. Based on international best practices, the study proposes key recommendations: standardizing ESG reporting, introducing mandatory independent ESG audits, developing green bonds and carbon credit mechanisms, and integrating ESG risk assessment into banking supervision. The adoption of a comprehensive ESG framework is expected to strengthen the financial stability of Ukrainian banks, enhance their competitiveness, and attract investments in the sustainable development of Ukraine's economy.*

Purpose. *The purpose of this study is to comprehensively assess the level of integration of ESG (Environmental, Social, and Governance) principles in Ukrainian banks and to compare their practices with those of leading European financial institutions. The research seeks to identify systemic barriers—such as*

fragmented reporting, insufficient ESG risk assessment, and the underdevelopment of sustainable finance instruments—that hinder the alignment of Ukrainian banks with global ESG standards. Additionally, the study aims to evaluate the actual performance of individual banks regarding ESG components and to provide practical recommendations for improving non-financial disclosure, ESG risk management, and the development of innovative green financial products.

Results. *The analysis demonstrates that Ukrainian banks are still at an early stage of ESG integration, characterized by fragmented non-financial reporting, absence of unified standards, and minimal use of ESG scoring in credit risk assessment. Comparative evaluation revealed significant disparities: while only some banks have made tangible progress in implementing green finance programs and adopting elements of ESG risk management, most other institutions limit themselves to declarative statements with no quantitative indicators. Furthermore, specialized ESG committees, Chief Sustainability Officers (CSOs), and independent ESG audits are rarely observed. Unlike European banks, which actively issue green bonds, implement carbon credit schemes, and use real-time ESG scoring, the Ukrainian financial sector lacks such instruments. The findings emphasize the necessity of introducing mandatory reporting aligned with GRI, TCFD, and EU Taxonomy, expanding the use of digital ESG analytics platforms, and promoting financial tools such as sustainability-linked loans and carbon credits.*

Conclusions. *The findings confirm that comprehensive integration of ESG principles is essential for strengthening the financial stability, competitiveness, and long-term investment appeal of Ukrainian banks. However, the current state of ESG adoption remains fragmented, requiring systemic reforms aimed at bridging the gap with international standards. Key priorities include the introduction of unified ESG reporting requirements with mandatory disclosure of quantitative indicators, the establishment of specialized ESG committees and Chief Sustainability Officer roles within banks, and the integration of ESG factors into risk management and credit*

analysis supported by climate stress testing. Equally important is the development of advanced financial instruments—such as green bonds, sustainability-linked loans, and carbon credit mechanisms—along with the implementation of digital platforms for ESG analytics to enhance data accuracy and transparency. Aligning Ukrainian banks with global ESG frameworks will not only strengthen their resilience to environmental and social risks but will also open access to new sources of capital, increase investor confidence, and accelerate their transition toward a sustainable, innovation-driven economy.

Key words: *ESG reporting, sustainable development, banking system, green bonds, ESG scoring, non-financial reporting.*

JEL Classification: *G21, O16, Q56, M14.*

Постановка проблеми. Сталий розвиток банківської системи сьогодні є одним із ключових чинників забезпечення економічної безпеки держави та підвищення її конкурентоспроможності на фінансовому ринку. У сучасних умовах глобальних трансформацій, що характеризуються прискореною диджиталізацією, зростанням кліматичних ризиків, енергетичними кризами та соціальною нерівністю, банки змушені адаптуватися до нових вимог міжнародної фінансової спільноти. Особливого значення набуває імплементація в практику банків екологічних, соціальних та управлінських (ESG) чинників, які стають невід’ємною складовою стратегічного їх управління ризиками і залучення інвестицій.

Глобальні фінансові інститути вже продемонстрували ефективність ESG-орієнтованих стратегій, що забезпечують довгострокову стабільність, підвищення капіталізації та доступ до дешевших джерел фінансування. Впровадження стандартів GRI (Global Reporting Initiative – Глобальної ініціативи зі звітності), TCFD (Task Force on Climate-Related Financial Disclosures – Робочої групи з розкриття фінансової інформації, пов’язаної з кліматом),

SASB (Sustainability Accounting Standards Board – Ради зі стандартів бухгалтерського обліку сталого розвитку) і Європейської таксономії дозволило міжнародним банкам підвищити прозорість звітності, розширити фінансування зелених і соціально значущих проєктів, а також знизити рівень ризиків, пов'язаних із дією кліматичних та соціальних факторів.

Для України проблема впровадження ESG-компонентів є особливо актуальною з кількох причин. По-перше, відсутні обов'язкові нормативні вимоги до розкриття нефінансової звітності банками: лише 12 з понад 60 українських банків опублікували нефінансові або ESG-звіти станом на 2023 рік. По-друге, нерозвиненість інструментів сталого фінансування та відсутність державних стимулів перешкоджають розвитку ринку зелених облігацій та ESG-кредитування. По-третє, низький рівень інтеграції ESG-ризиків у систему ризик-менеджменту банків, що проявляється у відсутності окремих процедур валідації ESG-факторів у процесі оцінки кредитоспроможності, браку ESG-скорингів та спеціалізованих ESG-комітетів у більшості установ.

Наприклад, лише 4 банки (станом на 2023 рік) заявили про використання ESG-критеріїв у процесі кредитування, і тільки один банк в Україні проводить незалежний аудит нефінансової звітності. За даними АУБ, понад 70% банків не мають окремого підрозділу або відповідальної особи за впровадження ESG-стратегії. Це свідчить про системний розрив між українською практикою і міжнародними вимогами, що може стати бар'єром для залучення іноземного капіталу, підвищує ризик недовіри з боку інвесторів та обмежує розвиток інновацій у банківському секторі.

Таким чином, існує нагальна потреба у комплексному науковому аналізі рівня впровадження ESG-принципів у діяльність банків, а також у розробці практичних інструментів для вдосконалення нефінансової звітності та ідентифікації ESG-ризиків в умовах переходу до сталого фінансування.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання впровадження ESG-компонентів у банківську діяльність активно досліджується як у вітчизняній, так і в міжнародній науковій літературі. Вітчизняні автори зосереджують увагу на оцінці впливу ESG-факторів на фінансову стабільність банків, особливостях управління ESG-ризиками та ролі сталого фінансування в розвитку економіки.

Зокрема, Шульга Н. та Омеленчук В. у праці «ESG-ризики банків» (2024) підкреслюють, що інтеграція ESG-факторів знижує фінансові та нефінансові ризики, сприяє підвищенню стійкості банків та їх конкурентоспроможності на глобальному ринку [1]. Луців Б. та Дзюблюк О. доводять, що екологічно орієнтовані банківські стратегії стимулюють залучення довгострокових інвестицій і зменшують вартість капіталу [2]. Бортніков Г. та Любіч О. акцентують увагу на необхідності впорядкування підходів до оцінки ESG-ризиків і створення додаткових механізмів управління ними в українських банках [3]. Кіржецька М. і Кіржецький Ю. досліджують особливості впровадження ESG-стандартів в Україні, наголошуючи на потребі адаптації глобальних практик до національних умов [4]. Тивончук О. узагальнила та класифікувала ESG-рейтинги, які можуть використовуватися банками для прийняття управлінських рішень і оцінки ризиків [5].

Міжнародні дослідження демонструють значний вплив ESG-поведінки банків на їхню фінансову ефективність. Bouattour A., Kalai M. та Helali K. (2024) встановили, що високі ESG-рейтинги знижують ризикованість банків, хоча ефект залежить від рівня їх початкової ризикованості [6]. Аналіз, опублікований у *Journal of International Money and Finance* (2024), виявив явище «ESG-washing», коли банки з низькими ESG-рейтингами надають кредити компаніям з високими ESG-оцінками для покращення власного іміджу [7]. Особливо показовим є дослідження Dursun-deNeef H. та співавторів (2023), яке довело, що банки з високими ESG-рейтингами під час кризи COVID-19

зберегли фінансову стійкість та продовжували активне кредитування, тоді як установи з низькими рейтингами скорочували кредитні портфелі [8].

Крім наукових публікацій, практичні рекомендації щодо впровадження ESG у банківську діяльність надають міжнародні організації. Зокрема, звіт KPMG (2022) містить аналіз основних ESG-ризиків і пропонує методології їх управління для фінансових установ [9]. Рейтингові агентства, зокрема FitchRatings, враховують ESG-фактори при формуванні кредитних рейтингів банків, підкреслюючи їх значення для інвесторів і регуляторів [10].

Таким чином, існуючі дослідження підтверджують, що впровадження ESG-принципів у стратегії банків сприяє зниженню ризиків, підвищенню довгострокової стабільності та залученню інвестицій. Проте для України проблема залишається актуальною через фрагментарність звітності, відсутність уніфікованих стандартів та обмежене застосування міжнародних практик сталого фінансування.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Незважаючи на зростаючу увагу до сталого розвитку та інтеграції ESG-компонентів у банківську діяльність, низка аспектів цієї проблематики в Україні залишається невирішеною.

По-перше, не сформований єдиний нормативно-правовий механізм, відповідно до якого банки України були зобов'язані публікувати нефінансові звіти за міжнародними стандартами (GRI, TCFD, SASB, Європейська таксономія). Відсутність таких вимог призводить до того, що більшість банків обмежуються декларативними звітами, що не містять кількісних показників і не дозволяють здійснити порівняльний аналіз із міжнародними практиками.

По-друге, системи управління ESG-ризиками у банках не інтегровані у стандартні процеси ризик-менеджменту. У той час як європейські банки застосовують ESG-скоринг та кліматичні стрес-тести, банки вітчизняні -

здебільшого не враховують вплив екологічних і соціальних ризиків при кредитуванні та інвестиційних рішеннях [11].

По-третє, нерозвинений ринок фінансових інструментів сталого розвитку. Зелені облігації, sustainability-linked кредити та карбонове кредитування, які активно використовуються у ЄС для фінансування екологічно значущих проєктів, в Україні практично не застосовуються через недосконалість законодавства та відсутність стимулів для банків і бізнесу

По-четверте, організаційні структури українських банків залишаються недостатньо адаптованими до впровадження ESG-підходів. У більшості установ відсутні спеціалізовані ESG-комітети, посади Chief Sustainability Officer (CSO), підрозділи з аналізу ESG-ризиків та відповідальні особи за нефінансову звітність. Як наслідок, впровадження ESG-завдань не має чіткого стратегічного управління, а процеси управління ризиками залишаються фрагментарними та несистемними. За результатами контент-аналізу звітності 20 системно важливих банків України, лише у 3 з них відображено наявність окремих управлінських структур, відповідальних за реалізацію ESG-стратегії.

Таким чином, відсутність нормативного регулювання, низький рівень інтеграції ESG-ризиків, обмеженість інструментів сталого фінансування та інституційна слабкість організаційної структури банківської системи створюють комплексну проблему, що потребує наукового аналізу та розробки ефективних інструментів для її вирішення. Саме ці прогалини визначають наукову новизну та практичну значущість даного дослідження.

Формулювання цілей статті (постановка завдання)

Таким чином, невирішеними залишаються ключові питання: нормативне закріплення стандартів звітності, впровадження комплексного ESG-ризик-менеджменту, розвиток інструментів сталого фінансування та створення ефективних організаційних структур у банках. Розв'язання цих проблем є необхідною умовою для гармонізації банківської системи України

з міжнародними стандартами та підвищення її стійкості до глобальних економічних і екологічних викликів.

Метою дослідження є оцінка рівня інтеграції ESG-компонентів у діяльність банків України, виявлення бар'єрів, що перешкоджають гармонізації з міжнародними стандартами, та розробка практичних рекомендацій щодо вдосконалення ESG-звітності, управління ризиками і розвитку фінансових інструментів сталого розвитку.

Для досягнення цієї мети в межах дослідження поставлено такі завдання:

1. Оцінити ступінь інтеграції ESG-принципів у діяльність українських банків, спираючись на аналіз звітності, стратегій та корпоративних політик у сфері сталого розвитку.
2. Ідентифікувати основні бар'єри, що стримують ефективне впровадження ESG-підходів у банківській сфері України (нормативні, організаційні, економічні, інформаційні).
3. Проаналізувати відповідність нефінансової звітності банків міжнародним стандартам, зокрема GRI, TCFD, SASB, Європейській таксономії, SFDR та ESRS, а також визначити рівень прозорості та повноти розкриття ESG-інформації.
4. Дослідити практики ESG-ризик-менеджменту, включно з оцінкою використання ESG-скорингу, кліматичних стрес-тестів та екологічно орієнтованих інструментів при кредитуванні та інвестуванні.
5. Оцінити стан розвитку фінансових інструментів сталого розвитку в Україні, таких як зелені облігації, sustainability-linked кредити та соціальні облігації, а також виявити чинники, що обмежують їх широке застосування.
6. Визначити рівень організаційної готовності банків до впровадження ESG-компонентів, зокрема наявність спеціалізованих підрозділів, ESG-комітетів і офіцерів зі сталого розвитку (CSO).

7. Сформулювати практичні рекомендації для банківських установ і регуляторів щодо розвитку інституційного середовища, сприятливого для інтеграції ESG-принципів, з урахуванням міжнародного досвіду та національної специфіки.

Виклад основного матеріалу дослідження Формування стратегії сталого розвитку банків вимагає комплексного підходу, який поєднує регуляторні вимоги, інтереси інвесторів і очікування клієнтів. Ключовим елементом цього підходу є впровадження прозорості ESG-звітності, що дозволяє оцінити екологічний і соціальний вплив діяльності банку та якість корпоративного управління.

Впровадження ESG-компонентів (Environmental, Social, Governance) у банківську діяльність стає ключовою умовою для забезпечення довгострокової фінансової стабільності та підвищення інвестиційної привабливості установ. Міжнародна практика підтверджує, що застосування ESG-орієнтованих стратегій сприяє зниженню ризиків, підвищенню капіталізації та доступу до дешевших джерел фінансування. Українські банки перебувають на початковому етапі цього процесу, що зумовлено як відсутністю обов'язкових регуляторних вимог, так і недостатньою розвиненістю ринку сталого фінансування. Аналіз інтеграції ESG-факторів у діяльність українських банків показує істотні відмінності між окремими установами, а також значне відставання від європейських стандартів.

Екологічний аспект (Environmental) реалізується в Україні лише частково. Найбільш вагомі результати демонструє Укргазбанк, у якого близько 33% кредитного портфеля становлять «зелені» кредити, що щорічно дозволяє уникати близько 1,4 млн тонн CO₂. Аналогічно, ОТП Банк активно розвиває зелений фінансовий напрямок, зокрема через власну GreenLoanFramework, в рамках якої у регіоні профінансовано проекти на суму понад €1,26 млрд. Інші банки, такі як Укрсиббанк, Банк Львів та ПУМБ,

декларують підтримку низьковуглецевих технологій та екологічних ініціатив, однак не надають кількісних даних, що ускладнює оцінку ефективності цих заходів [10,11,12,13,14].

Соціальний аспект (Social) в українських банках розкривається ще менш системно. Укргазбанк та ОТП Банк звітують про підтримку соціальних ініціатив, включаючи освітні та благодійні програми. ОТП Банк, зокрема, реалізує низку проєктів, спрямованих на підтримку населення, постраждалого від війни, та розвиток соціального підприємництва. Інші установи обмежуються загальними згадками про участь у соціальних програмах, без конкретних кількісних показників і розкриття масштабів інвестицій [10,11].

Корпоративне управління (Governance) залишається найменш розвиненим компонентом ESG в українському банківському секторі. Більшість установ не мають спеціалізованих ESG-комітетів, посад ChiefSustainabilityOfficer (CSO) чи підрозділів, відповідальних за координацію політик сталого розвитку. ESG-ризик-менеджмент та незалежні аудити ESG-показників відсутні або реалізуються на мінімальному рівні. Виняток становить ОТП Банк, який формує ESG-ризик менеджмент відповідно до міжнародних стандартів та співпрацює з міжнародними організаціями, такими як ЄБРР та IFC, що підвищує довіру інвесторів та партнерів.

Для проведення дослідження було використано якісно-кількісний підхід, що передбачає контент-аналіз нефінансової та річної звітності банків України, а також порівняльний аналіз із практиками провідних європейських банків. Основними джерелами даних стали звіти на офіційних сайтах банків, дані з баз KPMG, DJSI, ESAP та аналітичні огляди міжнародних організацій (UNEP FI, EBRD, IFC).

Для оцінки рівня інтеграції ESG-компонентів у діяльність українських банків було проведено порівняльний аналіз, результати якого наведено у табл. 1.

Таблиця 1

Рівень інтеграції ESG-компонентів у діяльність банків України (2023 рік)

Банк	Екологічний компонент (зелена кредитна частка)	Соціальний компонент (соціальні програми)	Корпоративне управління (ESG-структури)
Укргазбанк	~33% green loans; 1,4 млн тонн CO ₂ щорічно	згадки про соціальні проєкти без деталізації	політика ESG задекларована, CSO/комітети відсутні
ОТП Банк	€1,26 млрд зелених кредитів у регіоні	активні соціальні програми, освітні ініціативи	ESG-ризик менеджмент, співпраця з ЄБРР/IFC, зовнішній аудит
Укрсиббанк	екологічні програми без оцінки обсягів	соціальні ініціативи формальні	часткове впровадження ESG-скорингу
Банк Львів	декларативні цілі, відсутність кількісних даних	обмежені соціальні проєкти	ESG не інтегровано структурно
ПУМБ	декларативні заяви	підтримка МСП без конкретики	управління ESG мінімальне

Джерело: власна розробка автора на основі звітності банків за 2023 рік

У міжнародній практиці активно застосовуються стандарти GRI, TCFD, SASB та Європейська таксономія сталого фінансування, які забезпечують порівнянність та релевантність інформації для інвесторів. В Україні ж нефінансова звітність банків залишається поверхневою, різною за структурою та обсягом, а більшість приватних установ обмежуються загальними деклараціями. Яскравою ілюстрацією ступеню розкриття інформації в ESG-звітності європейських та вітчизняних банках слугує табл.2.

Таблиця 2

Порівняння інформації відображеної в ESG-звітах вітчизняних та європейських банках

Банк	GRI (Global Reporting Initiative)	TCFD (Task Force on Climate-Related Financials)	SASB (Sustainability Accounting Standards Board)	Європейська таксономія	Оцінка ESG-ризиків у кредит уванні	Зелені облігації	ESG-скоринг у кредитному аналізі	Гендерний баланс у керівництві	Соціальні інвестиції	Відновлювані джерела енергії у фінансуванні	Карбонове кредитування
------	-----------------------------------	---	--	------------------------	------------------------------------	------------------	----------------------------------	--------------------------------	----------------------	---	------------------------

		cial Disclo sures)									
Банк Львів	Так	Ні	Ні	Ні	Так	Ні	Ні	Так	Так	Ні	Ні
ПУМБ	Так	Ні	Ні	Ні	Так	Ні	Ні	Так	Так	Ні	Ні
Укрсиб банк	Так	Ні	Ні	Ні	Так	Ні	Так	Так	Так	Так	Ні
Укргаз банк	Так	Так	Ні	Так	Так	Так	Так	Так	Так	Так	Ні
ОТП Банк	Так	Так	Ні	Так	Так	Так	Так	Так	Так	Так	Ні
BNP Paribas (ЄС)	Так	Так	Так	Так	Так	Так	Так	Так	Так	Так	Так
DeutscheBank (ЄС)	Так	Так	Так	Так	Так	Так	Так	Так	Так	Так	Так
ING Bank (ЄС)	Так	Так	Так	Так	Так	Так	Так	Так	Так	Так	Так

Джерело: власна розробка автора на основі звітності банків за 2023 рік

Аналіз звітності українських банків за 2023 рік (табл. 2) дозволив ідентифікувати декілька системних проблем: відсутність кількісних показників, що унеможливорює порівняння з міжнародними стандартами; недостатня оцінка ESG-ризиків, що знижує довгострокову фінансову стійкість; та брак даних про корпоративну культуру, гендерну рівність і соціальні програми. Лише кілька банків – Банк Львів, ПУМБ, Укрсиббанк, Укргазбанк та OTP Банк – оприлюднили звіти за 2023 рік, проте станом на другий квартал 2025 року лише Укрсиббанк та OTP Банк опублікували звіт за 2024 рік. Більшість системно важливих банків, включаючи ПриватБанк і Ощадбанк, окрему ESGзвітність не оприлюднюють. Причиною цього є відсутність обов’язкових державних вимог.

Європейські банки діють у межах чітких норм, що зобов’язують щорічно звітувати за міжнародними стандартами, тоді як в Україні строки оприлюднення не регулюються. Це знижує прозорість та інвестиційну

привабливість банків. Навіть ті установи, що звітують, переважно обмежуються стандартом GRI, тоді як у ЄС широко застосовуються TCFD, SASB і Європейська таксономія. Лише Укргазбанк і ОТП Банк частково інтегрували ці підходита стандарти.

Оцінка ESG-ризиків у кредитуванні залишається поверхневою. Європейські банки, такі як BNP Paribas і ING, використовують скорингові моделі для аналізу екологічних і соціальних ризиків позичальників у реальному часі. В Україні ESG-скоринг частково впроваджено лише в Укрсиббанку, Укргазбанку та ОТП Банку. Також українські установи практично не застосовують зелені облігації і не беруть участі у карбоновому кредитуванні, тоді як ці інструменти активно розвиваються у ЄС. Соціальні інвестиції також залишаються слабо висвітленими, окрім кількох банків, які публікують обмежену інформацію про свої програми.

Проведений аналіз підтвердив низький рівень прозорості та слабе впровадження міжнародних стандартів у звітність українських банків.

Для вирішення цих проблем необхідно запровадити державні вимоги до розкриття ESG-даних і визначити строки публікації. Важливими кроками є стандартизація звітності відповідно до GRI, TCFD і Європейської таксономії, обов'язковий ESG-аудит, введення в банках посад ChiefSustainabilityOfficer і створення ESG-комітетів, а також розвиток фінансових інструментів, таких як зелені облігації та sustainability-linked кредити. Інтеграція ESG-факторів у ризик-менеджмент і розширення цифрових платформ для ESG-аналітики дозволять банкам України підвищити прозорість, зміцнити позиції на ринку і наблизитися до міжнародних стандартів сталого фінансування. Важливу роль у вирішенні цього питання відіграє налагодження дієвого регуляторного механізму ESG фінансування, який запроваджений в країнах ЄС та рекомендується використовувати в Україні (табл. 3).

Таблиця 3

Регуляторний механізм ESG-фінансування: міжнародний досвід та рекомендації для України

Механізм регуляторної підтримки	Міжнародний досвід (ЄС)	Рекомендації для України
Впровадження ЄС Таксономії	ЄС розробив детальну Таксономію для класифікації екологічно сталих економічних діяльностей, що допомагає інвесторам ідентифікувати зелені інвестиції	Розробити національну Таксономію або адаптувати європейську, враховуючи специфіку української економіки, для чіткого визначення зелених проєктів та інвестицій
Обов'язкове розкриття нефінансової інформації	Директива ЄС щодо нефінансової звітності (NFRD - Non-Financial Reporting Directive) вимагає від великих компаній розкривати інформацію про екологічні, соціальні та управлінські аспекти їхньої діяльності	Впровадити обов'язкове розкриття нефінансової інформації для великих українських компаній та фінансових установ, забезпечуючи прозорість і підзвітність у сфері ESG
Стандарти звітності та розкриття інформації	ЄС прийняв Регламент про розкриття інформації щодо сталого фінансування (SFDR - Sustainable Finance Disclosure Regulation), який встановлює стандарти для фінансових ринків щодо розкриття інформації про стійкість інвестицій	Розробити та впровадити національні стандарти звітності, що відповідають міжнародним практикам для забезпечення єдності та порівнянності ESG-даних
Зелені облігації та стандарти	ЄС запровадив стандарт Європейських зелених облігацій (EuGBS - European Green Bond Standard), який забезпечує прозорість використання коштів для екологічно сталих проєктів	Створити національні стандарти для випуску зелених облігацій, стимулюючи фінансування екологічних проєктів та залучення інвесторів
Інтеграція ESG-ризиків у банківський нагляд	Європейський центральний банк (ЄЦБ) включив кліматичні ризики в нагляд за діяльністю фінансових установ та проводить кліматичні стрес-тести для оцінки їх стійкості	Інтегрувати оцінку ESG-ризиків у систему банківського нагляду та розробити методологію для проведення кліматичних стрес-тестів банків України
Підтримка сталого фінансування через монетарну політику	ЄЦБ розглядає можливість використання зелених інструментів у монетарній політиці, таких як зелені рефінансування та зелене кількісне пом'якшення	Дослідити можливість впровадження зелених інструментів у монетарну політику Національного банку України для стимулювання сталого фінансування
Мережа для екологізації фінансової системи (NGFS)	ЄЦБ та інші центральні банки є членами NGFS (Network for Greening the Financial System), яка сприяє обміну досвідом та розробці найкращих практик у сфері зеленого фінансування	Розглянути можливість приєднання Національного банку України до NGFS (Network for Greening the Financial System) для обміну досвідом та впровадження найкращих практик у сфері ESG-фінансування

Складено автором на основі [8, 10, 11, 12, 13, 14]

Рекомендації щодо вдосконалення ESG-управління в українських банках (табл. 3) ґрунтуються на аналізі існуючих недоліків звітності та вивченні міжнародного досвіду, який підтвердив свою ефективність у забезпеченні стійкості банківського сектору. Для інтеграції ESG-принципів необхідні не лише ініціативи окремих банків, але й підтримка з боку держави через створення регуляторного середовища, що забезпечить прозорість ESG діяльності банків, залучення інвестицій і зниження екологічних та соціальних ризиків.

Першочерговим завданням є уніфікація стандартів ESG-звітування. Наразі українські банки подають фрагментарні дані, що унеможлиблює об'єктивне порівняння та аналіз. Доцільним є впровадження єдиних вимог, сумісних із міжнародними стандартами GRI, TCFD та Європейською таксономією. Звіти повинні містити ключові кількісні показники: скорочення викидів CO₂, частку зелених кредитів, гендерний баланс у керівництві, соціальні інвестиції та підтримку малих та середніх підприємств. Обов'язковим кроком має стати незалежний ESG-аудит, що гарантує достовірність і прозорість інформації.

Паралельно необхідно інтегрувати ESG-фактори в ризик-менеджмент. Більшість українських банків не використовує ESG-скоринг та кліматичні стрес-тести, хоча вони широко застосовуються у ЄС і США. Це обмежує можливість виявлення ризиків та управління ними. Впровадження таких інструментів підвищить якість кредитного аналізу та стійкість портфелів.

Ще одним пріоритетом є розвиток ESG-фінансування. У світі активно використовуються зелені облігації, стійкі кредити (sustainability-linked loans), карбонове кредитування та ESG-фонди. В Україні цей ринок лише формується, і застосування інструментів обмежене через недосконале законодавство, низьку ліквідність і відсутність стимулів. Запуск програм

підтримки екологічних і соціально відповідальних проєктів, зокрема для МСП, стане драйвером розвитку економіки України на ESG принципах.

Додатково важливо розвивати цифрові платформи для ESG-аналітики, які автоматизують збір і оцінку даних. У світі це вже стандарт, тоді як українські банки переважно працюють з базовими моделями.

Отже, для ефективної адаптації до глобальних стандартів ESG українським банкам потрібно: запровадити обов'язкове звітування, створити спеціалізовані підрозділи та ввести відповідні посади, інтегрувати ESG-ризики в управління, розширити фінансові інструменти сталого розвитку та впровадити сучасні технології аналізу. Реалізація цих заходів підвищить прозорість і ефективність сектору, зміцнить його конкурентоспроможність, сприятиме залученню інвестицій та забезпечить стійкий економічний розвиток.

Висновки. Як показує досвід, представлений Світовим банком [15], ефективна екологізація фінансового сектору потребує системної державної політики та інституційного супроводу. Проведене дослідження дозволило здійснити комплексну оцінку рівня інтеграції ESG-принципів у діяльність українських банків та співставити їх із практиками провідних європейських фінансових установ. За результатами аналізу було підтверджено, що українські банки перебувають на початковому етапі ESG-трансформації, що проявляється у фрагментарності нефінансової звітності, відсутності уніфікованих стандартів, слабкій організаційній спроможності та обмеженому використанні інструментів сталого фінансування. До основних наукових результатів дослідження належать:

1. Ідентифіковано бар'єри, що стримують ефективну імплементацію ESG-підходів в українському банківському секторі, зокрема: недосконале нормативне забезпечення, низький рівень регуляторного тиску,

відсутність обов'язкового ESG-аудиту та загальна фрагментарність нефінансового розкриття.

2. Встановлено істотні відмінності між українськими та європейськими банками щодо рівня прозорості ESG-звітності, наявності спеціалізованих підрозділів, ESG-комітетів та використання ESG-скорингів і кліматичних стрес-тестів.

3. Здійснено порівняльний аналіз нефінансових звітів п'яти українських банків, що показав відсутність кількісних показників, обмежене розкриття інформації про екологічні та соціальні програми, а також слабкий рівень корпоративного управління в контексті ESG.

4. Сформульовано практичні рекомендації щодо гармонізації української банківської системи з міжнародними ESG-стандартами, включаючи:

- запровадження обов'язкових вимог до ESG-звітності з чітко визначеними кількісними індикаторами;
- впровадження незалежного ESG-аудиту;
- розвиток ринку зелених фінансових інструментів (зелені облігації, sustainability-linked кредити, карбонове кредитування);
- створення організаційних умов для впровадження ESG-менеджменту (CSO, ESG-комітети, цифрові платформи аналітики).

5. Розроблено пропозиції до державної ESG-політики, засновані на адаптації європейських підходів (GRI, TCFD, SFDR, ЄС Таксономія) та досвіді фінансових регуляторів (ЄЦБ, NGFS), що мають бути враховані при формуванні нормативно-правового поля в Україні.

Водночас, проведене дослідження має певні обмеження, зокрема відсутність глибокого кількісного аналізу ефективності ESG-практик на базі фінансових результатів банків, що створює передумови для подальших наукових розвідок.

Напрями подальших досліджень:

1. Розробка ESG-індексу банків України для порівняльного аналізу.
2. Побудова економетричної моделі впливу ESG-факторів на фінансову результативність банків.
3. Аналіз поведінкових змін інвесторів у відповідь на впровадження ESG-стратегій в українському банківському секторі.
4. Дослідження інституційного середовища для стимулювання сталого фінансування в умовах воєнного та післявоєнного відновлення економіки України.

Список використаних джерел

1. Шульга Н., Омеленчук В. ESG-ризики банків. Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. 2024. № 2. С. 101-119. Серія. Економічні науки. DOI: [https://doi.org/10.31617/3.2024\(133\)06](https://doi.org/10.31617/3.2024(133)06)
2. Луців Б., Дзюблюк О. Екологічно орієнтовані банківські стратегії та залучення інвестицій. Фінанси України. 2023. №4. С. 55–70. DOI: [10.55643/fcaptp.1.54.2024.4250](https://doi.org/10.55643/fcaptp.1.54.2024.4250)
3. Бортніков Г., Любич О. Управління ESG-ризиками у банківському секторі України. Банківська справа. 2023. №1. С. 32–47. DOI: <https://doi.org/10.55643/fcaptp.6.47.2022.3885>.
4. Кіржецька М., Кіржецький Ю. Впровадження ESG-стандартів в Україні: проблеми та перспективи. Вісник Київського національного економічного університету. 2023. №12. С. 88–99. DOI: <https://doi.org/10.23939/semi2022.02.032>.
5. Тивончук О. Класифікація ESG-рейтингів і їх застосування у банківській практиці. Фінансові ринки і банки. 2023. №3. С. 76–89. DOI: https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2020.06.

6. Bouattour A., Kalai M., Helali K. ESG ratings and bank risk: Evidence from global financial institutions. *Finance Research Letters*. 2024. Vol. 58. P. 104-119. DOI: 10.1057/s41599-024-03876-8
7. Dursun-deNeef H., Scholtens B., et al. ESG-рейтинг банків та кредитна політика під час COVID-19 // *Journal of Banking & Finance*. – 2023. – Т. 149. – С. 106789. DOI: <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.4405578>
8. KPMG. Про впровадження ESG-ризиків у банківській сфері. 2022. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://assets.kpmg.com/content/dam/kpmg/ua/pdf/2022/01/esg-risks.pdf> (дата звернення: 13.06.2025).
9. FitchRatings. Особливості врахування ESG-факторів при оцінці кредитних рейтингів банків. – 2023. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://your.fitch.group/rs/732-CKH-767/images/2023_12_20_ESG-Ratings-Methodology-Sustainable-Fitch.pdf (дата звернення: 13.06.2025).
10. Укргазбанк – Звіт про сталий розвиток 2023. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.ukrgasbank.com/press_center/news/13844- (дата звернення: 13.06.2025).
11. ОТП Банк – Звітність зі сталого розвитку. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.otpbank.com.ua/about/sustainability/sustainability-reports/> (дата звернення: 13.06.2025).
12. Укрсиббанк – Звіт зі сталого розвитку 2023. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://ukrsibbank.com/wp-content/uploads/financial_reports/CSR_report2023_UA.pdf (дата звернення: 13.06.2025).
13. Банк Львів – Звіт зі сталого розвитку. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.banklviv.com/ekologichno> (дата звернення: 13.06.2025).

14. ПУМБ – Звіт про прогрес 2023. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://apim.pumb.ua/api/assets/pumb/b9ea5765-96f8-4d9b-81d1-99a818029c1a/fuib-cop-2023-ua.pdf> (дата звернення: 13.06.2025).

15. Світовий банк. Зелене фінансування фінансового сектору: огляд практик та можливостей. – 2022. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://openknowledge.worldbank.org/server/api/core/bitstreams/10c80fb7-6646-4996-94c9-8afa6d61613d/content> (дата звернення: 13.06.2025).

Reference

1. Shulha N., Omelenchuk V. ESG Risks in Banks. Foreign Trade: Economics, Finance, Law. 2024. No. 2. P. 101-119. Series: Economic Sciences. [https://doi.org/10.31617/3.2024\(133\)06](https://doi.org/10.31617/3.2024(133)06)

2. BohdanLutsiv, OleksandrDziubliuk, YaroslavChaikovskiy, PavloLutsiv, YevhenChaikovskiy. Financialandcreditactivity: problemsoftheoryandpracticeVolume 1 (54), 2024 TheroleofgreenbankinginachievingustainableeconomicdevelopmentgoalsDOI: 10.55643/fcaptp.1.54.2024.4250

3. Bortnikov H. &Liubich O. (2022) Upravlinnia ESG-ryzykamy v ukrainskykhbankakh [ESG risk managementin Ukrainian banks]. Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice, 6(47), 19–33. DOI: <https://doi.org/10.55643/fcaptp.6.47.2022.3885>. (in Ukrainian)

4. Kirzhetska M., Kirzhetskyi Yu. (2022) Aktualnaaspektystalohobiznesu za ESG standartamy v Ukraini [Relevant aspects of sustainable business according to ESG standards in Ukraine]. VisnykNatsionalnohouniversytetu«Lvivskapolitekhnik». Seriiia «Problemyekonomiky ta upravlinnia», 6, 32–40. DOI: <https://doi.org/10.23939/semi2022.02.032>. (in Ukrainian)

5. Tyvonchuk O. (2020) ESG reitynhykompanii – сутnist ta osoblyvostiformuvannia [ESG ratings of companies – the essence and features of formation]. Halytskyiekonomichnyivisnyk, 6 (67), 104–113. DOI:https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2020.06. (in Ukrainian)
6. Bouattour A., Kalai M., Helali K. ESG ratings and bank risk: Evidence from global financial institutions. Finance Research Letters. 2024. Vol. 58. P. 104–119. DOI: 10.1057/s41599-024-03876-8
7. Dursun-de Neef H., Scholtens B., et al. Banks' ESG ratings and lending behavior during COVID-19. Journal of Banking & Finance. 2023. Vol. 149. P. 106789. <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.4405578>
8. KPMG. Про впровадження ESG-ризиків у банківській сфері. 2022. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://assets.kpmg.com/content/dam/kpmg/ua/pdf/2022/01/esg-risks.pdf> (date of access: 06/13/2025).
9. Fitch Ratings. ESG Considerations in Bank Credit Ratings. Fitch Ratings Insights. 2023. https://your.fitch.group/rs/732-CKH-767/images/2023_12_20_ESG-Ratings-Methodology-Sustainable-Fitch.pdf?mkt_tok=NzMyLUNLSC03NjcAAAGQSQ87kDFKWk0WuBKtjy3oBnQHxMchYG_ePtnTQ99dBT3pnC2ZDbIW-Oe_PvPZ1yoC48Po7NNVfK3aJZX1JnhevQvzWyQOmk_Ekp15p-LXv3n5rzN0rIHp (date of access: 06/13/2025).
10. Ukgasbank - Sustainability Report 2023. - [Electronic resource]. - Available at: https://www.ukgasbank.com/press_center/news/13844-
11. OTP Bank – Sustainability Reporting. – [Electronic resource]. – Available at: <https://www.otpbank.com.ua/about/sustainability/sustainability-reports/> (date of access: 06/13/2025).

12. UkrSibbank – Sustainability Report 2023. – [Electronic resource]. – Available at: https://ukrsibbank.com/wp-content/uploads/financial_reports/CSR_report2023_UA.pdf (date of access: 06/13/2025).
13. Bank Lviv – Sustainability Report. – [Electronic resource]. – Available at: <https://www.banklviv.com/ekologichno> (date of access: 06/13/2025).
14. PUMB – Progress Report 2023. – [Electronic resource]. – Available at: <https://apim.pumb.ua/api/assets/pumb/b9ea5765-96f8-4d9b-81d1-99a818029c1a/fuib-cop-2023-ua.pdf> (date of access: 06/13/2025).
15. World Bank. Greening the Financial Sector: An Overview of Practices and Opportunities. – 2022. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://openknowledge.worldbank.org/server/api/core/bitstreams/10c80fb7-6646-4996-94c9-8afa6d61613d/content> (date of access: 06/13/2025).